

Conclusie

van Eerste Advocaat-Generaal J. du Jardin
in de zaak A 2002/1 – Jooris Patricia tegen Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds

1. Beknopte beschrijving van de zaak

Uit de in het verwijzingsvonnis van de Politierechtbank van Gent van 15 april 2002 samengevatte en niet betwiste feiten, halen wij enkel die elementen aan die voor de bespreking van de aan het Benelux-Gerechtshof gestelde vraag dienend kunnen zijn.

Zijn bromfiets aan de hand, raakt Van de Genachte met zijn elleboog een op de openbare weg geparkeerde bromfiets die valt en hierdoor wordt beschadigd. Er was geen contact tussen de twee bromfietsen zelf.

De politierechter stelt vast dat : "het niet betwist (wordt) dat het ongeval zich voordeed op een plaats en met een voertuig waarop de WAM-Verzekering toepasselijk is" .

Bij gebreke van verzekering van de burgerlijke aansprakelijkheid voor de bromfiets van Van de Genachte - de verzekerde - werd het Gemeenschappelijk Motorwaarborgfonds (verder : GMWF) aangesproken om eiseres voor haar schade te doen vergoeden.

2. De beslissing van de Politierechtbank Gent

Bij tussenvonnis van 15 april 2002 beslist de politierechtbank ambtshalve een prejudiciële vraag aan het Benelux-Gerechtshof te stellen; die vraag luidt als volgt :

Dient de WAM-verzekeraar op basis van artikel 2, § 1 van de Wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen in samenlezing met artikel 3, § 1 van de Gemeenschappelijke Bepalingen horende bij de Benelux-Overeenkomst van 24 mei 1966 de door de derde (eerste comparante) geleden schade te vergoeden, nu te dezen de schade door de verzekerde werd veroorzaakt terwijl hij een bromfiets aan de hand leidde en de schade werd veroorzaakt door een contact tussen het voertuig van de derde benadeelde en de persoon van de verzekerde die de bromfiets aan de hand leidde zonder dat er een contact was met de aan de hand geleide bromfiets zelf ?

Op te merken is dat partijen niet vermogen de vraag te preciseren of aan te vullen. Uit de gestelde vraag blijkt dat de rechter er van uitgaat dat het GMWF tot tussenkomst is gehouden, indien het schadegeval onder het toepassingsgebied van de WAM-wet valt, en aan de verzekeringsplicht niet is voldaan.

De minister van Justitie voert evenwel aan dat de artikelen 2 en 3 van de Gemeenschappelijke Bepalingen (verder : GB) bij de Benelux-overeenkomst van 24 mei 1966, waarop de prejudiciële vraag betrekking heeft, niet toepasselijk zijn op een niet-bereden bromfiets, omdat uit artikel 2.17, 4^e lid, Wegcode volgt dat hij niet als een voertuig wordt beschouwd, en mitsdien niet aan de verzekeringsplicht zou zijn onderworpen.

Er kan, evenwel, te dezen geen sprake zijn van vrijstelling van verzekering, als bedoeld in artikel 2 § 1 Benelux-overeenkomst : er is enerzijds geen instemming van het Comité van Ministers die deze vrijstelling zou verantwoorden, anderzijds blijft de verzekeringsplicht bestaan t.o.v. de zelfs niet-bereden bromfiets, omdat hij een *motorrijtuig* is; cfr. de definitie van het motorrijtuig van de WAM-wet (afgezien van de definitie van de Wegcode).

3. Bevoegdheid van het Benelux-Gerechtshof :

Verweerder werpt de onbevoegdheid van het Beneluxhof op.

In zoverre artikel 7 § 2 Benelux-overeenkomst wordt aangevoerd - volgens welk elk der Verdragsluitende partijen de voorwaarden bepaalt waaronder de schadeloosstelling door het GMWF wordt toegekend (*stelling van de verweerder*) -, dient opgemerkt dat de prejudiciële vraag geen betrekking heeft op voormeld artikel 7 § 2, maar enkel op de artikelen 2 en 3 GB (Zie arrest 90/7 Benelux-hof, van 11 januari 1991, Benelux Jur., 1991, 55).

Nù de artikelen 2 en 3 GB in de Belgische wet zijn opgenomen, is het Beneluxhof *wel* bevoegd om de prejudiciële vraag tot uitleg te beantwoorden.

4. Over de grond van de vraag :

Als uitgangspunt voor de redenering moet worden vastgesteld dat niet wordt betwist:

- dat het ongeval zich op een plaats en met een voertuig heeft voorgedaan waarop de WAM-wet toepasselijk is;
- dat een *niet bereden bromfiets* aanleiding kan geven tot aansprakelijkheid die door de verzekeraar kan worden gedekt.

Nù het Benelux-hof zich niet *in concreto* heeft uit te spreken over de toepassing van de GB op een bepaald geval, luidt de rechtsvraag als volgt :

Brengt de omstandigheid dat er geen materiële aanraking is geweest tussen de niet bereden bromfiets en de geparkeerde bromfiets van de benadeelde mee dat de aansprakelijkheid van de persoon die de bromfiets aan de hand leidt door de *verplichte aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen* niet gedekt is?

Uit de rechtspraak van het Beneluxhof (A 83/2 van 23 oktober 1984 en A 89/10 van 10 december 1990) volgt dat voor de dekking door de *verzekeraar aansprakelijkheid motorrijtuigen* op grond van artikel 3 GB, vereist is dat de foutieve deelneming aan het verkeer van een motorrijtuig - te dezen de niet bereden bromfiets - in oorzakelijk verband is met de aangerichte schade.

-over de deelneming aan het verkeer :

Het is onbetwistbaar dat een op de openbare weg aan de hand geleide bromfiets, - die een motorrijtuig is in de zin van de GB - aan het verkeer deelneemt.

-over het oorzakelijk verband, dwz. de feitelijke betrokkenheid van het motorrijtuig bij het ontstaan van de schade:

Het is eveneens onbetwistbaar dat een feitelijke oorzakelijkheid tussen de schade en *enig gebruik* van het motorrijtuig in het verkeer volstaat. Een materiële aanraking tussen de motorrijtuigen zelf is niet vereist.

Aansprakelijk is de verzekerde, wanneer enig gebruik in het verkeer van zijn motorrijtuig - te dezen de niet-bereden bromfiets - door zijn foutieve gedraging schade veroorzaakt.

Bij de *verplichte aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen* gaat het inderdaad niet om schade veroorzaakt door een motorrijtuig, maar om een fout van de verzekerde in verband met enig gebruik van het motorrijtuig in het verkeer.

De juridische gevolgen van de foutieve handeling bij het gebruik van een motorrijtuig zijn niet verschillend naargelang het betrokken motorrijtuig al dan niet wordt bereden of in beweging is.

De rechtsvraag beperkt zich derhalve tot het volgende : welk oorzakelijk verband is er tussen de deelneming van het motorrijtuig aan het verkeer en de schadeverwekkende handeling.

Hier past het een arrest van de Hoge Raad der Nederlanden aan te halen:

De Hoge Raad heeft in een arrest van 9 januari 1976, N.J. 1974, 310, geoordeeld in een gelijkaardig geval als hetgeen aanleiding heeft gegeven tot de voorliggende prejudiciële vraag. Van belang is dat dit arrest betrekking heeft op de Nederlandse Wet Aansprakelijkheidsverzekering Motorrijtuigen waarin de inhoud van de Gemeenschappelijke Bepalingen is opgenomen.

De feiten waren de volgende:

Een spijker op het wegdek had een lekke band veroorzaakt bij een bromfiets., De bestuurder zette de aldus onberijdbaar geworden bromfiets op de rechterzijde van het rijwielpad en ging zelf rechts daarvan op de berm staan. Om het lek te vinden, boog hij zich over de bromfiets zodat zijn hoofd en schouder zich boven het rijwielpad, links van de bromfiets, bevonden. De bestuurder van een andere bromfiets reed tegen zijn schouder aan en kwam aldus ten val met letselschade tot gevolg. Van een aanraking met de lekgereden bromfiets was geen sprake.

Het bestreden arrest stelde uitdrukkelijk dat een stoffelijke aanraking, voor de toepasbaarheid van de WAM-wet, niet is vereist, maar dat de schade te dezen niet voortvloeide uit het gebruik van een motorrijtuig in het verkeer.

In zijn conclusie voor de Hoge Raad bevestigde de advocaat-generaal ten Kate dat een stoffelijke aanraking niet noodzakelijk is. De Hoge Raad overwoog daarnaast "dat een dergelijk gedrag van een bromfietser in zodanig nauw verband staat met het per bromfiets deelnemen aan het wegverkeer, en met de daaraan verbonden risico's, dat een uit dit gedrag voortvloeiende schade valt aan te merken als te zijn 'veroorzaakt door de bromfiets' in de zin van artikel 3, lid 4, WAM-wet.

5. Besluit

Uit het voorgaande volgt m.i. dat het antwoord op de prejudiciële vraag positief moet zijn: de enkele omstandigheid dat er geen stoffelijke aanraking was tussen een aan de hand geleide bromfiets en de persoon of de goederen van de schadelijder, staat er niet aan in de weg dat de verzekeraar tot dekking is gehouden, als de rechter vaststelt dat er een oorzakelijk verband is tussen enig gebruik van de aan de hand geleide bromfiets in het verkeer en de schade. Daaraan kan worden toegevoegd dat de enkele omstandigheid dat een bromfiets aan de hand wordt geleid, nog niet meebrengt dat die bromfiets *niet* in het verkeer is.

Brussel, 28 februari 2003.

(w.g.) J. du Jardin